

NÂNG CAO HIỆU QUẢ GIẢNG DẠY THỰC HÀNH MÔN KỸ THUẬT HÌNH SỰ TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC CẢNH SÁT NHÂN DÂN

Nguyễn Xuân Thạch
Trường Đại Học Cảnh sát nhân dân

Tóm tắt: Kỹ thuật hình sự là môn học đặc thù, chú trọng đến hình thành kỹ năng nghề nghiệp, thao tác thực tế của sinh viên. Bài báo phân tích thực trạng và đưa ra giải pháp nâng cao hiệu quả giảng dạy thực hành môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân.

Từ khóa: Kỹ thuật hình sự; giảng dạy thực hành; Đại học Cảnh sát nhân dân.

IMPROVING THE EFFECTIVENESS OF PRACTICAL TEACHING IN CRIMINALISTICS AT THE PEOPLE'S POLICE UNIVERSITY

Abstract: Forensic science is a specialized subject that focuses on developing professional skills and practical application for students. This article analyzes the current situation and proposes solutions to improve the effectiveness of teaching practical forensic science at the People's Police University.

Keywords: Forensic science; practical training; People's Police University.

Nhận bài: 18/01/2026

Phản biện: 23/02/2026

Duyệt đăng: 27/02/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Kỹ thuật hình sự là một trong những nội dung then chốt trong hoạt động của lực lượng Công an nhân dân, là lĩnh vực bảo đảm cơ sở khoa học và tính khách quan cho quá trình điều tra, xử lý tội phạm. Thông qua các hoạt động chuyên môn như khám nghiệm hiện trường, khám nghiệm tử thi, giám định kỹ thuật hình sự... lực lượng kỹ thuật hình sự cung cấp nguồn chứng cứ quan trọng, góp phần làm sáng tỏ sự thật vụ án, hỗ trợ đắc lực cho các cơ quan tiến hành tố tụng. Lãnh đạo Bộ Công an và lãnh đạo Trường Đại học Cảnh sát nhân dân rất quan tâm đến việc xây dựng lực lượng kỹ thuật hình sự có năng lực chuyên môn tốt mà bắt đầu là từ đào tạo sinh viên chuyên ngành kỹ thuật hình sự theo hướng không chỉ nắm vững lý luận mà còn thành thạo các kỹ năng nghiệp vụ, tay nghề thực hành ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Đào tạo học viên ngành Kỹ thuật hình sự có những đặc thù riêng so với các ngành đào tạo khác. Ngoài kiến thức pháp luật, nghiệp vụ chung, học viên còn phải được trang bị hệ thống kiến thức chuyên sâu về khoa học tự nhiên, khoa học kỹ thuật, khả năng sử dụng các phương tiện, thiết bị chuyên dụng, khả năng thực hành, kỹ năng nghề nghiệp đáp ứng yêu cầu công tác thực tế. Do đó, giảng dạy thực hành môn kỹ thuật hình sự là một trong những nội dung nhận được nhiều sự quan tâm.

Trong những năm gần đây, Khoa Kỹ thuật hình sự, Trường Đại học Cảnh sát nhân dân đã luôn chủ động cập nhật, ứng dụng các thành tựu khoa học – công nghệ tiên tiến nhằm đáp ứng yêu cầu đào tạo trong tình hình mới. Việc quản lý, khai thác hệ thống máy móc, thiết bị chuyên dụng phục vụ

giảng dạy thực hành tại các phòng thực hành được triển khai thường xuyên, tạo điều kiện để sinh viên chuyên ngành kỹ thuật hình sự được tiếp cận trực tiếp với các phương tiện kỹ thuật gắn liền với thực tiễn công tác. Đồng thời, Khoa tích cực tìm kiếm các giải pháp công nghệ tối ưu thông qua hoạt động trao đổi học thuật, hợp tác và làm việc với các đoàn Cảnh sát nước ngoài nhằm tiếp nhận, chuyển giao và thử nghiệm những trang thiết bị mới phục vụ công tác thực hành.

Tuy nhiên, bên cạnh những ưu điểm, thành tích đã đạt được, hoạt động giảng dạy thực hành môn kỹ thuật hình sự trong thời gian qua còn có một số tồn tại, hạn chế như: Một số trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật được trang cấp từ lâu, đã xuống cấp, lạc hậu, chỉ còn sử dụng được một số tính năng. Thời lượng giảng dạy thực hành đã được phân bổ nhưng về cơ bản có một số nội dung thời lượng thực hành còn chưa thực sự đáp ứng để phát huy tối đa hiệu quả thực hành. Phương pháp dạy học thực hành chủ yếu vẫn là giảng viên thao tác, sinh viên quan sát và làm theo; có những nội dung thực hành vẫn chủ yếu là giảng viên thao tác, sinh viên quan sát hoặc thực hành thao tác lại với thời lượng tương đối ngắn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

Để nâng cao hiệu quả giảng dạy môn kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân, thời gian tới cần thực hiện đồng bộ một số giải pháp sau đây:

Thứ nhất: Đổi mới phương pháp giảng dạy, lấy người học làm trung tâm

Cần từng bước đổi mới căn bản phương pháp giảng dạy thực hành theo hướng chuyển từ cách

dạy thiên về hướng dẫn thao tác thuần túy sang mô hình tổ chức hoạt động học tập chủ động, lấy người học làm trung tâm. Trong cách tiếp cận truyền thống, giảng viên thường đóng vai trò trung tâm, trực tiếp trình bày quy trình, thao tác mẫu và yêu cầu học viên thực hiện theo các bước đã định sẵn. Mặc dù phương pháp này giúp bảo đảm tính chính xác kỹ thuật ban đầu, nhưng dễ dẫn đến tình trạng học viên tiếp thu một cách thụ động, thiếu khả năng linh hoạt khi gặp tình huống phát sinh ngoài kịch bản. Theo định hướng mới, giảng viên không chỉ dừng lại ở việc truyền đạt quy trình kỹ thuật mà cần đảm nhiệm vai trò là người thiết kế môi trường học tập, xây dựng kịch bản thực hành sát với thực tiễn, đặt ra vấn đề và định hướng tư duy cho học viên. Thay vì cung cấp sẵn lời giải, giảng viên gợi mở các câu hỏi, khuyến khích học viên tự phân tích dữ kiện, xác định trọng tâm vấn đề và lựa chọn phương án xử lý phù hợp. Quá trình đó giúp học viên hình thành thói quen suy nghĩ độc lập, biết liên hệ giữa lý luận và thực tiễn, đồng thời nâng cao khả năng tự học, tự nghiên cứu.

Việc đẩy mạnh phương pháp dạy học dựa trên tình huống cần được xem là giải pháp trọng tâm. Các mô hình hiện trường giả định nên được xây dựng với nhiều yếu tố phức tạp, có sự thay đổi dữ kiện trong quá trình xử lý, thậm chí lồng ghép các tình huống bất ngờ để tạo áp lực tương tự môi trường công tác thực tế. Khi phải đối diện với những biến động đó, học viên buộc phải vận dụng đồng bộ kiến thức pháp luật, nghiệp vụ điều tra và kỹ thuật chuyên ngành; đồng thời phát huy kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng phân công nhiệm vụ và phối hợp xử lý tình huống. Sau mỗi nội dung thực hành, cần tổ chức hoạt động đánh giá, trao đổi và rút kinh nghiệm một cách nghiêm túc, có hệ thống. Việc phân tích lại từng bước thực hiện, chỉ ra những điểm mạnh, hạn chế và nguyên nhân sai sót không chỉ giúp học viên khắc phục lỗi kỹ thuật mà còn hiểu rõ cơ sở khoa học và cơ sở pháp lý của từng thao tác. Thông qua quá trình phản hồi hai chiều giữa giảng viên và học viên, chất lượng buổi thực hành sẽ được nâng cao, đồng thời tạo môi trường học tập cởi mở, khuyến khích trao đổi học thuật. Phương pháp tiếp cận này không chỉ góp phần nâng cao năng lực thực hành chuyên môn mà còn tạo nền tảng vững chắc cho việc hình thành tư duy độc lập, khả năng phản biện và bản lĩnh nghề nghiệp. Khi được rèn luyện thường xuyên trong môi trường học tập chủ động, học viên sẽ tự tin hơn trong việc đưa ra quyết định, biết đánh giá đa chiều các tình huống và chịu trách

nhiệm về lựa chọn của mình. Đây chính là yếu tố quan trọng để đào tạo đội ngũ cán bộ có khả năng thích ứng với yêu cầu ngày càng cao của thực tiễn công tác trong giai đoạn mới.

Thứ hai: Tăng cường trang bị phương tiện hiện đại phục vụ thực hành

Cần tiếp tục tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, trang thiết bị kỹ thuật phục vụ công tác đào tạo theo hướng đồng bộ, hiện đại và lâu dài, bảo đảm đáp ứng đầy đủ yêu cầu giảng dạy và học tập trong điều kiện mới. Việc đầu tư không chỉ dừng lại ở mức đáp ứng nhu cầu tối thiểu mà phải hướng tới mục tiêu tạo dựng môi trường đào tạo chuyên nghiệp, sát với thực tiễn công tác, phù hợp với xu thế phát triển của khoa học – công nghệ và yêu cầu xây dựng lực lượng chính quy, tinh nhuệ, hiện đại.

Trước hết, cần quan tâm đầu tư, nâng cấp hệ thống phòng học chuyên dụng theo đặc thù từng học phần, bảo đảm đầy đủ điều kiện về không gian, ánh sáng, âm thanh và các phương tiện hỗ trợ trình chiếu, mô phỏng. Việc xây dựng và hoàn thiện các phòng thí nghiệm chuyên sâu, phòng thực hành giám định, mô hình mô phỏng hiện trường có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Các mô hình thực hành cần được thiết kế đa dạng, sát với các dạng hiện trường phổ biến và cả những tình huống phức tạp, có yếu tố công nghệ cao, giúp học viên được rèn luyện trong môi trường gần với thực tế nhất. Bên cạnh đó, hệ thống phương tiện thực hành phải được trang bị theo hướng hiện đại, đồng bộ và có khả năng cập nhật, mở rộng khi cần thiết. Việc đầu tư cần gắn với chương trình đào tạo, chuẩn đầu ra và định hướng phát triển lâu dài của nhà trường, tránh tình trạng đầu tư dàn trải, thiếu tính kết nối. Đồng thời, cần chú trọng công tác quản lý, bảo trì, bảo dưỡng thiết bị nhằm bảo đảm khai thác hiệu quả, lâu dài và tiết kiệm.

Thứ ba: Nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên

Cần đặc biệt quan tâm nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên, xem đây là yếu tố then chốt quyết định hiệu quả đào tạo. Trước hết, phải chú trọng công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ và kỹ năng sư phạm một cách bài bản, thường xuyên và có chiều sâu. Việc bồi dưỡng không chỉ dừng lại ở cập nhật kiến thức chuyên ngành mà còn phải trang bị cho giảng viên phương pháp giảng dạy hiện đại, kỹ năng tổ chức hoạt động học tập tích cực, kỹ năng xây dựng tình huống thực hành và đánh giá năng lực người học theo chuẩn đầu ra. Đồng thời, cần tạo điều kiện để giảng viên tham gia các lớp tập huấn, hội thảo chuyên đề, chương trình đào tạo nâng cao trong và ngoài ngành nhằm

tiếp cận những thành tựu mới của khoa học – công nghệ và kinh nghiệm đào tạo tiên tiến.

Bên cạnh đó, việc tổ chức luân chuyển, đưa giảng viên đi thực tế tại các đơn vị nghiệp vụ cần được triển khai thường xuyên, có kế hoạch cụ thể và gắn với yêu cầu giảng dạy từng học phần. Thông qua quá trình tham gia trực tiếp vào hoạt động khám nghiệm hiện trường, giám định, xử lý vụ việc thực tế, giảng viên sẽ tích lũy thêm kinh nghiệm thực tiễn, hiểu rõ những khó khăn, vướng mắc phát sinh trong công tác chuyên môn. Đây là cơ sở quan trọng để bổ sung, điều chỉnh nội dung bài giảng cho sát với thực tiễn, tránh tình trạng lý thuyết hóa hoặc xa rời yêu cầu công tác. Kinh nghiệm thực tế cũng giúp giảng viên truyền đạt kiến thức sinh động hơn, gắn với những ví dụ cụ thể, qua đó nâng cao tính thuyết phục và hiệu quả tiếp thu của học viên.

Thứ tư: Tăng cường thời gian thực hành của sinh viên

Bên cạnh việc thực hành trong giờ học chính khóa, nhà trường và giảng viên có thể khuyến khích, tổ chức thêm nhiều hoạt động thực hành ngoài giờ với quy mô và hình thức phong phú hơn, nhằm tạo điều kiện cho sinh viên được tiếp xúc và thao tác thường xuyên hơn với các trang thiết bị, máy móc và phương tiện kỹ thuật chuyên ngành. Những buổi thực hành bổ sung này có thể được sắp xếp vào cuối tuần, ngoài giờ hành chính hoặc dưới dạng các chương trình tự chọn, qua đó giúp sinh viên chủ động đăng ký tham gia theo nhu cầu và định hướng phát triển của bản thân. Việc mở rộng không gian và thời gian thực hành sẽ góp phần giúp sinh viên không chỉ làm quen mà còn hiểu rõ cấu tạo, nguyên lý vận hành cũng như cách bảo quản, sử dụng thiết bị một cách an toàn và hiệu quả.

Việc gia tăng thời lượng thực hành không chỉ giúp sinh viên củng cố, hệ thống hóa và khắc sâu những kiến thức lý thuyết đã học trên lớp mà còn tạo cơ hội để các em rèn luyện kỹ năng nghề nghiệp trong môi trường gắn với thực tế hơn. Thông qua quá trình trực tiếp thao tác, quan sát và xử lý các tình huống

phát sinh, sinh viên sẽ học được cách ứng biến linh hoạt, điều chỉnh phương pháp làm việc và nâng cao khả năng giải quyết vấn đề. Khi được lặp đi lặp lại các thao tác, quy trình kỹ thuật trong nhiều bối cảnh khác nhau, sinh viên sẽ dần hình thành sự tự tin, tính chủ động và độ chính xác trong từng bước thực hiện.

III. KẾT LUẬN

Giảng dạy thực hành môn Kỹ thuật hình sự tại Trường Đại học Cảnh sát nhân dân có vai trò đặc biệt quan trọng trong việc hình thành năng lực nghề nghiệp, kỹ năng thao tác chuyên môn và bản lĩnh công tác cho sinh viên. Trước yêu cầu đổi mới giáo dục, hiện đại hóa lực lượng Công an nhân dân và sự phát triển nhanh của khoa học – công nghệ, việc nâng cao hiệu quả giảng dạy thực hành không chỉ là yêu cầu trước mắt mà còn là nhiệm vụ có ý nghĩa chiến lược lâu dài. Qua phân tích thực trạng cho thấy, bên cạnh những kết quả tích cực như sự quan tâm đầu tư của nhà trường, việc từng bước ứng dụng công nghệ và khai thác phòng thực hành chuyên dụng, hoạt động giảng dạy thực hành vẫn còn những hạn chế nhất định về phương pháp tổ chức, thời lượng thực hành, mức độ hiện đại của phương tiện kỹ thuật và sự gắn kết với thực tiễn nghề nghiệp.

Để khắc phục những hạn chế đó, bài viết đã đề xuất một số giải pháp trọng tâm gồm: đổi mới phương pháp giảng dạy theo hướng lấy người học làm trung tâm; tăng cường đầu tư trang thiết bị, phương tiện hiện đại; nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên; và mở rộng thời gian, không gian thực hành cho sinh viên. Việc triển khai đồng bộ các giải pháp này sẽ góp phần nâng cao chất lượng đào tạo, giúp sinh viên chuyên ngành Kỹ thuật hình sự không chỉ nắm vững kiến thức lý luận mà còn thành thạo kỹ năng thực hành, có khả năng thích ứng tốt với yêu cầu thực tiễn công tác. Đây cũng là cơ sở quan trọng để xây dựng đội ngũ cán bộ kỹ thuật hình sự có trình độ chuyên môn vững vàng, đáp ứng yêu cầu đấu tranh phòng, chống tội phạm trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Công an. (2022). *Nghị quyết về xây dựng lực lượng Công an nhân dân thật sự trong sạch, vững mạnh, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại*. Hà Nội.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2021). *Thông tư ban hành quy chế đào tạo trình độ đại học*. Hà Nội.
- Nguyễn Ngọc Quang. (2018). *Lý luận dạy học đại học*. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
- Trần Bá Hoành. (2017). *Đổi mới phương pháp dạy học, chương trình và sách giáo khoa*. Hà Nội: Nhà xuất bản Đại học Sư phạm.
- Vũ Cao Đàm. (2019). *Phương pháp luận nghiên cứu khoa học*. Hà Nội: Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.